

29.8.2018

Jakelun mukaisesti

Viite: Kantelu 19.3.2018

HALLINTOKANTELU

ASIA JA VAATIMUKSET

Arto Heino (jatkossa Kantelija) on Etelä-Suomen aluehallintovirastolle osoittamassaan kantelukirjoituksessa moittinut Vantaan kaupungin toimintaa liittyen Rekolan koulun terveydellisiin oloihin. Kantelussa pyydetään aluehallintovirastoa tutkimaan Vantaan kaupungin virkahenkilöiden laiminlyöntejä terveyshaitan vaaran estämiseksi. Kantelun mukaan asian tekee laajemmaksi se, että eduskunnan oikeusasiamies on aikaisemmin linjannut Vantaan Kanniston koulun kantelussa (15.12.2015 / Dnro 5088/4/14) oikeudet, vastuut ja velvoitteet, mitä tästä huolimatta Vantaan kaupunki ei ole toteuttanut Rekolan koulun suhteen. Kantelu on kohdistettu Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen viranhaltijoihin Antti Soininen ja Kari Grönberg.

Kantelussa on mainittu myös muita Vantaan kaupungin hallinnonaloja ja viranhaltijoita ja vaadittu aluehallintovirastoa sulkemaan tietyt kantelussa mainitut koulun tilat. Näiden seikkojen vuoksi kantelu on jaettu aluehallintoviraston muihin yksiköihin niiden toimien harkitsemiseksi, joihin se mahdollisesti antaa aiheita.

Kantelun perusteluna on mainittu, että Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen kantelun kohteet ovat laiminlyöneet terveydensuojelulain kunnan terveydensuojeluntehtävät (6 §) ja asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyvään terveyshaittaan välittömän puuttumisen 27 §. Täten, laiminlyönyt kunnan terveydensuojelutehtävät. Lisäksi Ympäristökeskus ei ole vastannut Kantelijan tiedustelupyyntöön 6.2.2018.

Kantelussa kuvataan Vantaan Rekolan pääkoulun kosteusongelmia ja niiden perusteella tehtyjä toimenpiteitä. Koululla pidettiin 9.11.2017 vanhempainyhdistyksen kokous, jossa Kantelija kävi kertomassa sisäilma-asioista ja silloin sai vakavia sisäilmaoireita teknillisen luokan käytävällä käydessään. Tästä on ilmoitettu välittömästi 10.11.2017

muun muassa ympäristökeskukseen. Lisäksi on vaadittu oireen aiheuttanutta tilaa pois käytöstä (tila 1). Tähän vaatimukseen ei ole vastattu.

Kantelija sai 8.12.2017 Swecon tekemän sisäilma- ja kosteustekniset tutkimukset, Rekolan koulu, 8.11.2017 -raportin, jossa todetaan korkeat kosteusarvot kaikissa niissä kellarin paikoissa, joissa mittauksia oli tehty. Kantelija on lähettänyt tämän raportin ympäristökeskukseen Antti Soiniselle ja Kari Grönbergille tuoden heille esille raportissa todetut 90-98 % kosteudet sekä muovimattoliimojen pehmentymisen märillä alueilla aiheuttaman kemikaalimaisen ja mikrobiperäisen hajun. Lisäksi Kantelija uudisti vaatimuksensa kellarin sulkemiseksi.

Antti Soininen vastasi 15.12.2017 kantelijalle, että "Tehdyllä suunnitelmallisella tarkastuksella ei todettu syitä tilojen käytön rajoittamiselle. Tarkastuskertomuksessa on annettu kiinteistönomistajalle kehoitus tilojen kunnan tarkastamisesta/korjaamisesta tiettyjen tilojen osalta. Ympäristökeskus on pyytänyt tilakeskukselta kirjallista selvitystä tehtävistä korjauksista aikatauluineen viimeistään 31.1.2018 mennessä. Mikäli tiloissa on havaittu akuutti vesivuoto kellarin tiloissa niin kiinteistön omistaja on varmasti ryhtynyt toimenpiteisiin asian osalta."

Toimenpidesuunnitelmien ja päätösten osalta on lähetetty tiedonsaanti-pyyntö ympäristökeskukselle 1.2.2018 ja kirjaamon kautta uudelleen 6.2.2018. Korjaussuunnitelmia on pyydetty myös muilta hallinnonaloilta. Mihinkään näistä pyynnöistä ei ole tullut vastauksia.

16.2.2018 Vantaan vanhempainyhdistyksen sisäilmatoimikunnan jäsen on tavoittanut puhelimitse tilakeskuksen edustajan. Hän on kertonut, että "mitään kirjallista dokumenttia ei toimitettu Vantaan ympäristökeskukselle, vaan he ovat käyneet Rekolan koulun asiaa läpi suullisesti, mitä tehdään ja koska ja niin edelleen. Heidän kantansa ja virkamiesten kanta on, että tiloja ei tarvitse sulkea ja korjaussuunnitelma aikatauluineen saatetaan kirjalliseen muotoon ja se tullaan myös julkaisemaan."

Kantelussa esitetään Sweco Asiantuntijapalvelut Oy:n 8.11.2017 tutkimuksia pohjakerroksen kosteusongelmien osalta. Kantelussa nostetaan esiin monia seikkoja tutkimuksista, joissa tässä mainitaan joitakin. Kosteusrasitus on alapohjarakenteissa paikoin voimakasta. Lattiassa on viemäriroilouksia, joiden alueella betonilaatta on muita alueita kosteampi. Pohjakerroksessa paikoin tiloissa, joissa on muovimatto, suhteellinen kosteus muovimaton alla on korkea 94-98 %. Muovimatot ovat näissä kohdissa irti alustastaan ja niiden alla on liimamainen haju. Puutyöluokan mittauspisteessä VK1 muovimaton alla on myös mikrobiperäinen haju. Kantelija on lisäksi huomionnut, että lähes joka paikassa on korkeat kosteustulokset. Mittauksia ei ole tehty keittiössä ja ruokalassa. Opetajan mukaan ruokalaa on käytetty myös kotitaloustunteihin. Ruokalassa oppilaat syövät. Ruokalasta ja oven ollessa auki teknillisen tilan käytävälle, ilma pääsee leviämään koulun muihin kerroksiin.

Kantelija on myös itse tehnyt lisähuomioita asiassa. Kantelussa on kuvia 19.12.2017 teknillisten tilojen luokan seinän vierestä, jossa on nuolien osoittamalla alueella rako maahan. Tämä on reitti epäpuhtauksien kulkeutumiseen rakennuksen alta maasta. Tätä ei ole otettu huomioon Swecon raportissa, kantelussa todetaan. Kantelussa on myös kerrottu sivukäytävän 125 viereisten tilojen ongelmista. Muun muassa puisissa

jalkalistoissa ja välipohjan purueristeissä on näkyvää mikrobikasvustoa. Rakenneavauksessa on mikrobiperäinen haju.

Kantelussa esitellään lääketieteellinen perustelu, jonka mukaan lääketieteen lisensiaatti Maria Pohjanmies on 6.3.2018 analysoinut kellarikerroksen lääketieteelliset vaikutukset.

Kantelun mukaan analyysissä on kerrottu sisäilman epäpuhtauksista aiheutuneista sairauden oireista, joilla on negatiivisia vaikutuksia muun muassa lasten tulevaisuuden ammatinvalintaan. Lisäksi pidempiaikainen altistuminen voi pahimmillaan aiheuttaa monikemikaaliherkkyyttä tai mahdollisesti jonkin autoimmuunitaudin tai sarkoidoosin. Pitkäaikaisvaikutusten todennäköisyys kasvaa altistumisten määrän myötä.

Kantelun mukaan analyysissä on käyty lävitse pohjakerroksen kosteusraportit ja todettu muovimattojen liimojen hajoamisreaktioiden olevan haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjä. Lisäksi todetaan kosteuden voivan aiheuttaa pohjakerroksen väliseinä- ja ulkoseinärakenteisiin myös mikrobivaurioita. Analyysissä on kerrottu että, terveydensuojelulain 27 § velvoittaa ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi. Kantelussa kerrotaan hänen vahvistaneen, että osallistuessaan Rekolan koulun sisäilmainfo-tilaisuuteen 13.2.2018, hän on saanut 2,5 tunnin aikana päänsärkyä, suun limakalvojen pistelyä ja äänen käheytymistä. Nämä oireet ovat tulleet juuri pohjakerroksessa alueelta, alueelta jossa Sweco on jättänyt kosteusmittaukset tekemättä. Myös useat muut osallistujat raportoivat päänsärystä, silmien kirvelystä ja kutinasta sekä muista sisäilman epäpuhtauksiin liittyvistä oireista. Analyysin johtopäätöksenä esitetään, että koulun oppilaita ja henkilökuntaa ei enää tule altistaa sisäilman haitoille, joilla voi olla kauaskantoisia ja pysyviä seurauksia terveydentilaan.

Kantelija referoi Vantaan ympäristökeskuksen tarkastuskertomuksia 4.9.2014 ja 5.10.2017. Näistä ensin mainitussa on toimenpiteinä mainittu, että päärakennuksen kellarikerroksen tilojen rakenteiden kunto tarkistetaan ja ryhdytään korjaustoimenpiteisiin. Jälkimmäisessä on johtopäätöksenä todettu, että koulun tiloissa todettuja kosteusvaurioita voidaan pitää terveydensuojelulain 27 § tarkoittamana terveystahattana ja annettu muun muassa korjauskehoitus.

Kantelussa mainitaan myös eduskunnan oikeusasiamiehen 15.12.2015 päätös Kanniston koulua koskevaan kanteluun. Päätöksen sisällöstä on referoitu koulun terveydellisiin oloihin sovellettavia säännöksiä. Nämä on kantelijan mukaan saatettu Vantaan kaupunginhallitukselle kyseisessä päätöksessä, joten muun muassa Vantaan ympäristökeskus oli täten velvoitettu niitä noudattamaan.

Kantelun johtopäätöksenä vaatimukselle sulkea tilat esitetään muun muassa, että lainsäädäntö lähtee käyttäjän näkökulmasta, missä terveydensuojelulaissa 27 § määrittelee asian jo mahdollisuuden kannalta, jolloin ilmeinen tai syytä epäillä täyttää lain tarkoittaman kynnyksen toimia. Terveydensuojelulaki ei edellytä altisteen ja sairauden välisen yhteyden osoittamista, vaan sen selvittämistä altistutaanko rakennuksessa terveydelle haitalliselle aineelle tai olosuhteelle siten, että sairauden tai sen oireiden ilmeneminen on mahdollista. Kantelussa on esitetty terveydensuojelulain 27 §:n 1 ja 3 momentti. Kantelun mukaan laki määrit-

tää, että toimenpiteisiin pitää ryhtyä viipymättä tai tilan käyttö on rajoitettava. Laki määrittää myös terveyshaitan aiheuttamisen muussa tilassa oleskeleville ja tämä täyttyy ilman kulkiessa pohjakerroksesta rappujen kautta muun muassa ensimmäiseen kerrokseen. Teknisentyön käytävän ja ruokalan ovet eivät ole aina suljettuna.

Kantelun mukaan on näytetty toteen ympäristökeskuksen 28.8.2014 tekemän tarkastuksen perusteella, että pohjakerroksen kosteus on koholla ja terveyshaitta on ilmeinen. Tämä on ollut tilan käyttäjän ja omistajan tiedossa, ja lisäksi heiltä on pyydetty jatkotoimenpiteitä. Näihin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty. Näihin ei ole ryhdytty edes 2016 jos halutaan tutkia kantelua viimeisen 2 vuoden ajalta. Toimenpiteiksi voidaan katsoa vain sellaiset konkreettiset tapahtumat, jotka poistavat käytännössä tilan terveydenvaaran. Toimenpiteiksi ei voida katsoa kaupungin sisäisiä palavereita, sähköpostikeskusteluja, ja niin edelleen, jotka eivät täytä lain tarkoittamaa viipymätöntä terveyshaitan poistamista.

Kantelun mukaan on näytetty toteen, että tilakeskus ei ole noudattanut ympäristökeskuksen tarkastuskertomuksen 18.10.2017 vaatimusta tehdä toimenpidesuunnitelmat ja korjausaikataulut 31.1.2018 mennessä. Tilakeskus ei ole vastannut hyvän hallintolain mukaisesti kantelijan kyselyyn 5.2.2018. Ympäristökeskus ei ole vastannut hyvän hallintolain mukaisesti kantelijan kyselyyn 6.2.2018. Tilasta tehdyt kuntotutkimukset osoittavat selvästi, että molemmissa tiloissa on terveydensuojelulain 27 § välitön vaara, esimerkiksi toisen kantelussa mainitun tilan osalta on jopa kuva homeesta, eli mikrobilähteestä, joka on kantelun mukaan kiistaton asia. Samoin kiistaton on toisen tilan osalta tutkimus muovimattojen liimojen pehmentymisestä, kemikaalimaisesta ja mikrobiperäisestä hajusta.

Kantelun mukaan on huomioitavaa, että Swecon raporttia ei ole tehty täysin ympäristökeskuksen vaatimassa laajuudessa. Ympäristökeskus vaati tutkimaan, onko samanlaisia vaurioherkkiä rakenteita myös muualla rakennuksessa ja ryhtymään tarvittaessa toimenpiteisiin myös näiden osalta. Vaatimuksen mukaisia lisätutkimuksia ei ole tehty. Täten tilakeskus ei ole täyttänyt kokonaan ympäristökeskuksen vaatimuksia vaan Swecolla on teetetty vain tutkimukset Ympäristökeskuksen löydösten mukaan.

Lääketieteen ammattilainen on analysoinut Swecon tutkimukset ja on todennut pohjakerroksen selkeästi aiheuttavan lapsille terveyden vaaran, ja mahdollisesti pitkälle tulevaisuuteen kantavan terveyden haitan. Lisäksi Rekolan koulun Sisäilmainfo-tilaisuudessa on paikallaolijat saaneet oireita, mikä kantelun mukaan vahvistaa vielä asian. Rekolan koulussa ei ole olemassa sisäilmakyselyn tietoja. Koulun terveydenhuollolta kysyttiin joulukuussa 2017, että voisivatko he tehdä sisäilmakyselyn yhteistyössä Vanhempainyhdistyksen kanssa välittäen vanhemmille Vanvary ry (Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys ry) sisäilmakyselyn. Rekolan koulun terveydenhuolto kieltäytyi asiasta vedoten, ettei se ole Vantaan prosessien mukainen. Lisäksi Rehtori Kirsi Miettinen on kieltänyt välittämästä oppilaiden vanhemmille kantelijan tekemää Vanvary sisäilmakysely-Wilman viestiä, joka lähetettiin kaikille koulun opettajille. Tämän lisäksi voidaan ottaa huomioon, että kantelija on tiedottanut oireiluista rehtoria, Tilakeskusta ja myös ympäristökeskusta koko syksyn ajan. Erikoisemmaksi asian kantelun mukaan tekee se, että luokassa 112 saaduista oireista on ilmoitettu rehtorille 30.8.2017 ja rehtori

ei ole vastannut mitenkään, mutta 22.1.2018 saadun tutkimusraportin (18.8.2017 / A-Kumppanit) mukaan koululla on tapahtunut vesivahinko juuri luokan 112 edessä.

Kantelun mukaan tästä voidaan vain päätellä, että koulussa on kaikella tavalla yritetty estää vanhempien kannalta puolueettoman selvityksen tekeminen. Tämä toiminta on täysin ristiriidassa eduskunnan oikeusasiamiehen huomautuksiin: Perustuslain 19 §:n mukaan julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä ja 22 §:n mukaan turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Oikeusasiamies on tähdentänyt eduskunnan tarkastusvaliokunnan tavoin (TrVM 2013), että vastuullisten viranomaisten on kerrottava ja tiedotettava kansalaisille, mitä kulloinkin tiedetään koulurakennuksen kosteus- ja home-vaurioiden terveyshaitoista ja niiden syistä. Lisäksi voidaan kysyä, että täyttääkö tämä "tahallisuus" - astetta rikoslain näkökulmasta, kantelussa esitetään.

Vanvary ry:n sisäilmakysely on välitetty suurimmalle osalle Rekolan koulun vanhempia käyttäen luokkien What'sup-ryhmiä ja luokan omia sähköpostijakeluita. Kyselyn tuloksena tuli 14 kpl vastauksia, joista selvästi näkyy koulussa tapahtuva oireilu. On otettava huomioon, että kyselyssä kartoitetaan päätalon oppilaita, laajennusosa on korjausraporttien mukaan korjattu kokonaan 2017 kesä-elokuussa ja museokoulussa on 2/3 myös korjattu, joten kyselyn tulosta ei voida verrata koko Rekolan koulun n. 270 oppilasta vastaan, kantelussa todetaan.

Kantelun mukaan jos arvioidaan laajennusosassa olevan 20 oppilasta per luokka (1a, 1b, 2a ja 2b), museokoulussa 40 oppilasta ja lisäksi 5a-luokalle ei ole yhteystietoja olemassa (270-80 "laajennusosa" -40 "museokoulu" - 20 "5A luokka" = 130 oppilasta) niin 14 ilmoitusta on jo merkittävä 10,7% osuus.

Kantelun mukaan vaikkakin laskennan virhemarginaalista voidaan olla eri mieltä, niin 14 ilmoitusta on selvä indikaatio, että sisäilma on vaarallinen. Eduskunnan oikeusasiamies on huomauttanut Vantaan kaupunkia monesta laista liittyen lasten oikeuksista turvalliseen ympäristöön mainiten eritoten Yhdistyneiden Kansakuntien lasten oikeudet. Lisäksi on huomautettu julkisen vallan velvollisuudesta väestön terveyden edistämiseksi. Tämän lisäksi Eduskunnan oikeusasiamies on linjannut, että koulutuksen järjestäjällä on vastuu koulutilojen kunnosta ja siten myös sisäilmasta, "Tämän säännöksen perusteella on koulutuksen järjestäjä velvollinen huolehtimaan siitä, että koulurakennuksesta ei aiheudu terveysvaaraa oppilaille."

Kantelun mukaan on huomioitavaa, että koulutuksen järjestäjä rehtori Kirsi Miettinen on ollut itse henkilökohtaisesti läsnä 28.8.2014 tehdyssä ympäristökeskuksen tarkastuksessa, missä pohjakerroksen kosteusongelmat on kirjattu ylös. Rehtorilla on täten ollut laillinen velvollisuus estää terveysvaara oppilaille korjausten tai tutkimusten pitkeytyessä. Hän olisi voinut ottaa tilat pois käytöstä milloin tahansa, mutta hän ei ole näin toiminut, kantelussa todetaan. Näin ollen, Vantaan Kaupungin kaikki osapuolet, rehtori ja sivistystoimi, ympäristökeskus ja tilakeskus eivät ole estäneet terveysvaaraa oppilaille vaan antaneet terveydenvaaran jatkua, vaikka heitä on vastuista huomautettu Kanniston koulun kantelun yhteydessä.

Täten kantelija vaatii näiden kahden kantelussa mainitun tilan välitöntä sulkemista aluehallintoviraston toimesta terveydensuojelulain 27 § perusteella. Kantelija pyytää asian kiireellistä käsittelyä, koska joka päivä lapset altistuvat lisää kyseisissä tiloissa.

LISÄKIRJOITUKSET

Kantelijalta on saapunut lisäkirjeitä asiaan 28.3.2018, 19.4.2018, 30.4.2018 (kirjattu 2.5.2018), 7.5.2018 ja 22.5.2018. Kantelija on täydentänyt kanteluaan 28.3.2018 seuraavasti. Kunnan viranomainen ympäristökeskus ei noudata terveydensuojelulakia ja jättää tekemättä päätöksiä tilojen sulkemiseksi näissä vakavimmissa kohdissa. Lisäksi on tiedossa, että ympäristökeskus ei tutki asioita riittävän hyvin, jolloin heille ei tule tarvetta sulkea tilaa. Esimerkki on Rekolan koulun tila 214. Tilan oireista on valitettu huhtikuussa 2017, tilassa on oireilevia oppilaita, astman paheneminen ja luokanopettaja menettänyt hajuaistin. Pyydetäessä kantelija kertoo toimittavansa kopioita sähköposteista, myös tämän astma-lapsen äidin sähköpostin. Tilasta kommunikoitu kesäsyksyn aikana ympäristökeskukselle, ympäristökeskuksen tarkastuksessa 5.10.2017 ei mainita mitenkään luokkaa 214. Viittaus kantelun liitteenä olevaan tarkastuskertomukseen. Rekolan koulun vanhempainyhdistyksen hallituksen kokouksen pöytäkirja 9.11.2017: Yhdysopettaja (rehtori) kertomaa, että "Ympäristökeskuksen rutiinitarkastus, jossa todettu aistinvaraisesti, että luokkaa voitaisiin käyttää." Kantelijan mukaan tämä pöytäkirja voidaan toimittaa pyydättäessä. Swecon raportti 8.11.2017, sivu 11 kuva 11: "Yläpohjan betonilaatan alla on osittain lahovaurioitunut puukoolaus." Kuva 9 osoittaa reitin suoraan tähän yläpohjaan 214 luokasta. Suora syy luokan sisäilmaongelmaan. Kantelija viittaa raporttiin aiemmin toimitettuna liitteenä.

Kantelijan mukaan ympäristökeskus ei ole mitenkään tutkinut luokan 214 ongelmia vaan suullisesti todennut sen olevan käytettävissä. Kantelijan näkemyksestä se on tahallinen laiminlyönti, koska heidän olisi pitänyt tehdä teknillisiä varmistuksia etukäteen raportoidusta ongelmatilasta. Rehtori ei ottanut tilaa käyttöön, ehkä siksi, että Swecon raportti kuva 8 kertoo tilan olleen osittain purettuna ja siten käyttökelvoton. Tämän tilan osalta kantelija pyytää laiminlyönnin lisättäväksi kanteluun.

Kantelija on 30.4.2018 lähettänyt täydennyksen kanteluun. Täydennyksessä muun muassa kerrotaan, että 24.4.2018 ympäristökeskuksen terveysinsinööri Kari Grönberg on lähettänyt sähköpostilla vastineen Kantelijalle 6.2.2018 tiedonsaantipyyntöön. Kari Grönberg on yksi 19.3.2018 kantelun kohteista. Kantelijan mukaan Jukka Saaren ja Karin Grönbergin antamassa selvityksessä on kansanomaisesti sanottuna annettu tarkoituksenomaisesti valheellista tietoa. Hänen mukaansa tämän motivaationa on salata se, että asioista on tiedetty aikaisemmin muttei niihin ole ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin. Tällä yritetään aktiivisesti estää tutkimusta saada oikeaa tietoa ja salata omia tekemättömyyksiä tai peräti rikoksia. On hyvin mahdollista, että tilakeskus on teettänyt työtä asiantuntijoilla, jotka eivät täytä terveydensuojelulain 49 §:n mukaisia ulkopuolisen asiantuntijan koulutuksen osaamisvaatimuksia, täydennyksessä todetaan. Kantelija kysyy, onko edes kaikki sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen asioista asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista tutkittu. Kantelijan mukaan näitä samoja tietoja todennäköisesti tullaan antamaan aluehallintovirastolle ympäristökeskukselta aluehallintoviraston pyytämässä selvityksessä 6.4.2018 niin nämä asiat on hyvä ottaa huomioon kyseistä vastausta ratkaistaessa.

Karin ja Jukan antama selvitys on myös virallinen viranomaisen vastaus. Vastauksessa on kansanomaisesti sanottuna valheellista tietoa. Mikäli Kari tai Jukka on käyttänyt virka-asemaansa väärin, niin asiassa vaaditaan hänelle/heille tutkintaa rangaistuksen saamiseksi. Lisäksi on otettava huomioon tahallinen julkisuuslain toteutumisen viivyttäminen ympäristökeskuksen osalta, Kantelija kirjoittaa.

Kantelija viittaa täydennyksessään kanteluunsa, jossa hän on muun muassa pyytänyt aluehallintovirastoa käynnistämään poliisin kautta rikostutkinta rikoslain luku 44 1 § terveysrikokseen tai ja 2 § terveydensuojelurikkomukseen perustuen. Tällä saadaan Kantelijan mukaan selvitettyä, että kuinka monta huomautusta tarvitaan ja kuinka monta vuotta saa rikkoa terveydensuojelulakia ennen kuin asia on "tahallinen" tai "törkeä huolimattomuus".

Täydennyksensä yksityiskohtaisessa perustelussa Kantelija kirjoittaa muun muassa, että ympäristökeskuksen Kari Grönbergin lausunto "Tilakeskus on toimittanut selvityksen ympäristökeskukselle 16.2.2018." antaa harhaanjohtavan kuva asioiden tapahtumisesta. Kantelija esittelee päivämääriä ja seikkoja, jotka hänen mukaansa todistavat, että ympäristökeskus on ollut tietoinen Rekolan koulun terveysongelmista ja siitä syystä Antti Soininen on perustanut diaarinumeron 18.10.2017, joka on 10 päivää itse Ympäristökeskuksen suorittaman tarkastuksen jälkeen. Ympäristökeskus on saanut myös vakavan oireilmoituksen Kantelijalta 10.11.2017. Ympäristökeskus on Kantelijan mukaan todistettavasti tietoinen Swecon raportista, lähetetty 11.12.2017. Tämä on teknillinen todiste muovimattojen ja mikrobiperäisestä hajusta, Kantelija kirjoittaa. Täydennyksen liitteenä on asiaan liittyviä sähköposteja. Kantelija on lähettänyt täydennyksenä myös 24.4.2018 sähköpostiviestin ympäristökeskukselta, jolla hänelle on toimitettu 16.2.2018 päivätty tilakeskuksen selvitys ympäristökeskukselle Rekolan koulun korjaustoimenpiteistä. Liitteenä on myös 16.1.2018 päivätty kuntotutkimusraportti.

Kantelija on 7.5.2018 kirjoituksessaan kertonut tietoonsa tulleesta opettajien oireilusta. Hän on liittänyt viestiinsä myös kaksi valokuvaa rakennuksen kevään 2018 tutkimuksiin liittyen, jotka hän kertoo saaneensa 3.5.2018. Kantelija siteeraa kuvat lähettänyttä asiantuntijaa, jonka mukaan muun muassa kuvista näkyy, että betonilattian alla lainehtii vettä. Kantelija kertoo muun muassa 19.3.2018 kantelussa pystyneensä todistamaan historian, kanteluiden kohteiden tietämisen asioista, oireilun määrät, lääkärin lausunnon tilasta, ja eduskunnan oikeusasiamiehen aikaisemman moitteen. Kantelun lisäosassa 30.4.2018 Kantelija kertoo pystyneensä todistamaan raporttien siirtämistä myöhäisemmäksi, ettei olisi ollut aikaa reagoida. Lisäksi kantelija mainitsee todisteen kirjaamon lokien kautta, että ympäristökeskus on itse tallettanut diaarinumeroon aikaisemman raportin. 7.5.2018 kirjoituksessaan Kantelija kertoo pystyneensä todistamaan, että päätalon ongelman aiheuttaja on maanvaraisen betonilattian uiminen vedessä. Hän kertoo todistaneensa, että koulun teknillinen rakennustilanne aiheuttaa välittömän terveydenhaitan, jota ei voi korjata välittömästi johtuen teknillisestä laajuudesta ja vaikeudesta, missä kaikki kellarin lattiat pitäisi avata. Kirjoituksessaan hän uudistaa vaatimuksensa koulun asettamisesta käyttökieltoon vaarallisten tilojen osalta välittömästi ja tekemään rikostutkintapyynnön.

SELVITYKSET JA LAUSUNNOT

Aluehallintovirasto on kantelun johdosta 6.4.2018 pyytänyt Vantaan ympäristökeskukselta selvitystä kantelun johdosta. Selvityksessä on pyydetty vastaamaan ainakin seuraaviin esitettyihin väitteisiin ja kysymyksiin: ympäristökeskus ei ole puuttunut koulun terveyshaittaan, eikä myöskään ole sulkenut tilaa 214 pois käytöstä, miten ympäristökeskus on valvonut omien vaatimustensa noudattamista ja ympäristökeskus ei ole vastannut kantelijan tiedustelupyyntöön 6.2.2018. Selvitystä on pyydetty ympäristökeskuksen lisäksi sen viranhaltijoilta Antti Soiniselta ja Kari Grönbergiltä. Selvitykset on pyydetty antamaan 11.5.2018 mennessä, mitä on pidennetty ympäristökeskuksen pyynnöstä 18.5.2018 asti.

Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan 16.5.2018 päättämä selvitys on saapunut aluehallintovirastoon 18.5.2018. Sen liitteenä on lähetetty tarkastuskertomukset 28.8.2014 ja 5.10.2017 tehdyistä tarkastuksista, Sweco Asiantuntijapalvelu Oy:n tutkimusselostus 8.11.2017, tilakeskuksen selvitys korjaustoimenpiteistä ympäristökeskukselle 16.2.2018, Sweco Asiantuntijapalvelu Oy:n tutkimusselostus 26.1.2018 pääkoulu, Sweco Asiantuntijapalvelu Oy:n tutkimusselostus 26.1.2018 laajennusosa, Antti Soinisen selvitys 23.4.2018, Terveysinsinööri Kari Grönbergin selvitys 30.5.2018, selvityspyyntö ja sen määräajan pidentäminen sekä kantelu ja kantelun liitteet.

Selvityksessään Vantaan kaupungin ympäristölautakunta toteaa seuraavaa liittyen väitteeseen, että ympäristökeskus ei ole puuttunut koulun terveyshaittaan, eikä myöskään ole sulkenut tilaa 214 pois käytöstä. Selvityksen mukaan Rekolan kouluun on tehty 28.8.2014 valvontasuunnitelman mukainen tarkastus, jossa ei todettu terveydensuojelulain 27 §:n mukaista terveyshaittaa. Tarkastuskertomuksessa annettiin kuitenkin kiinteistön omistajalle useita erilaisia tarkastus- ja korjaussuosituksia. Valvontasuunnitelman mukaisessa tarkastuksessa 5.10.2017 todettiin terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa aiheuttavia kosteusvaurioita. Kiinteistön omistajalle annettiin korjauskehoitus terveyshaitan poistamiseksi ja pyydettiin kirjallista selvitystä toimenpiteistä 31.1.2018 mennessä. Tehdyssä tarkastuksessa ei todettu sellaista olosuhdetta joka olisi aiheuttanut koulun tilojen käytön rajoittamista. Tilassa 214 oli tarkastuksen aikana meneillään kiinteistön omistajan tutkimukset ja tila ei ollut opetuskäytössä. Ympäristökeskus on puuttunut tarkastuksella todettuun terveyshaittaan, mutta koulun tilojen käytön rajoittamiseen ei arvioitu olevan tarvetta.

Kysymykseen siitä, miten ympäristökeskus on valvonut omien vaatimustensa noudattamista, selvityksessä vastataan ympäristökeskuksen pyytäneen kiinteistön omistajalta selvitystä tarkastuksella todetun terveyshaitan poistamiseksi 31.1.2018 mennessä, johon kiinteistön omistaja on toimittanut vastineen 16.2.2018. Jälkivalvonta toteutetaan pääsääntöisesti asiakirjojen avulla, tarvittaessa voidaan tehdä jälkivalvontaan liittyviä tarkistuksia terveyshaitan poistumisen arvioimiseksi.

Väitteeseen siitä, ettei ympäristökeskus ole vastannut kantelijan tiedustelupyyntöön 6.2.2018, selvityksessä vastataan kiinteistön omistajan toimittaneen kirjallisen selvityksen ympäristökeskukselle 16.2.2018. Kantelijan tiedustelupyyntöhetkellä 6.2.2018, ympäristökeskuksella oli ainoastaan sellaisia asiakirjoja, jotka olivat jo kantelijan hallussa. Ympä-

ristökeskus on vastannut kantelijan tiedustelupyyntöön 24.4.2018 lähettämällä kiinteistön omistajan toimittaman vastineen liitteineen. Tavanomaista on, että useat eri tahot, useista erilaisista kohteista esittävät asiakirjapyyntöjä joihin ympäristökeskus pyrkii aina vastaamaan mahdollisimman pian. Selvityksen mukaan ympäristökeskuksessa on pohdittu vaihtoehtoja, jotta jatkossa välttyttäisiin vastaavanlaiselta viivästyneeltä vastausajalta, kun asiakirjapyyntö on esitetty aikaisemmin kuin asiakirjat ovat olleet toimitettavissa. Lisäksi kantelijan tiedusteluun, mihin päivämäärään mennessä ympäristökeskus tekee päätöksen tilakeskuksen dokumenttien jatkotoimenpideratkaisusta, on vastattu 26.4.2018 seuraavasti; Tällä hetkellä ympäristökeskuksessa ei ole tarpeen pohtia Rekolan kouluun liittyviä mahdollisia jatkotoimenpiteitä tai päätös asioita. Ympäristökeskukselle 16.2.2018 toimitetun selvityksen mukaan, kiinteistön omistaja on ryhtynyt selvitystoimenpiteisiin ja korjausten suunnittelu on meneillään. Mikäli korjaustoimenpiteisiin ei ryhdytä tai tehtyjen korjaustoimenpiteiden jälkeen epäillään, ettei terveyshaitta ole poistunut, ympäristökeskus ryhtyy tarpeelliseksi katsomiinsa toimenpiteisiin.

Liittyen kantelun 28.3. täydennyksen väitteisiin ja kysymyksiin, selvityksen mukaan aikaisempiin kolmeen kysymykseen annetut vastaukset vastaavat pääosin myös täydennyksen väitteisiin ja kysymyksiin. Valvontasuunnitelman mukaisen tarkastuksen 5.10.2017 aikana tilassa 214 oli meneillään kiinteistön omistajan tutkimukset, eikä tila ollut opetuskäytössä. Ensisijainen vastuu rakenteiden kunnon tarkistamiseksi on kiinteistön omistajalla. Kiinteistön omistajan tutkimukset olivat tarkastushetkellä meneillään, joten terveysviranomaisen ei ollut tarpeen tehdä samanaikaisesti omia tutkimuksia, selvityksessä todetaan.

Antti Soininen toteaa omassa selvityksessään, että Rekolan koulun tiloihin osoitteessa Rekolantie 67 on tehty terveydensuojelulain valvontasuunnitelman mukainen säännöllinen tarkastus 5.10.2017. Koulun tiloissa todettiin pintakosteudenmittauksissa ja aistinvaraisissa näköhavainnoissa mahdollisia kosteusvaurioita. Pintakosteudenilmaisimella tehdyt mittaukset ovat suuntaa antavia, eikä sen antamia tuloksia voida pitää tarkkoina. Kosteusvaurioiden varmentamiseksi kiinteistön omistajalle annettiin korjauskehotus, jossa lattiarakenteiden kunto tulee selvittää ja rakenteet korjata asianmukaiseen kuntoon.

Ympäristökeskus antoi selvityksille takarajaksi 31.1.2018 mennessä. Tarkastuksen johdosta koululla pidettiin neuvottelu 22.11.2017 rehtorin ja kiinteistön omistajan edustajien kanssa. Soinisen mukaan mukaan palaverissa käytiin läpi ympäristökeskuksen tarkastuspöytäkirjassa tekemät huomiot, sekä annettu korjauskehotus terveyshaitan selvittämiseksi ja kiinteistön omistajan edustaja kertoi toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty kiinteistön kunnon ja terveyshaitan selvittämiseksi.

Soininen kertoo, että Kantelijan kanssa on useita kertoja keskusteltu puhelimesta liittyen ympäristökeskuksen tekemään tarkastukseen ja koulun tiloissa todettuun terveyshaittaan ja prosessin kulkuun. Kantelija on pyytänyt ympäristökeskukselta kaikki dokumentit liittyen Rekolan koulun terveyshaitan käsittelyyn 1.2.2018. Heinon kanssa keskusteltiin puhelimesta, että ympäristökeskuksella on asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat tarkastuspöytäkirja 5.10.2017 sekä Swecon tutkimusselostus 8.11.2017. Tilakeskus ei ollut toimittanut määräaikaan 31.1.2018 mennessä siltä pyydettyjä selvityksiä. Selvityksen mukaan kantelija ei ha-

lunnut ympäristökeskuksen lähettävän hänelle kyseisiä asiakirjoja, koska ne olivat jo hänen hallussaan.

Soininen kertoo kiinteistön omistajan toimittaneen 16.2.2017 ympäristökeskukselle sisäilma- ja kosteustekniset tutkimukset 26.1.2018, tutkimusraporttien pohjalta korjaussuunnitelmat. Korjaustyöt tilakeskus oli suunnitellut kesälle 2018. Heino on vaatinut 15.12.2017 sähköpostilla tilan 214 ja koulun kellaritilojen käytävän ja sen takana olevien tilojen poistamista käytöstä. Arto Heinolle on vastattu sähköpostilla 15.12.2017, että tehdyllä suunnitelmallisella tarkastuksella ei todettu syitä tilojen käytön rajoittamiselle. Rehtorin kanssa käytyjen keskustelujen mukaan tila 214 ei ollut opetuskäytössä tehdyn suunnitelmallisen tarkastuksen aikana. Myös koululla käydyssä neuvottelussa 22.11.2017 rehtorin mukaan tilaa ei käytetty. Tehdyn tarkastuksen aikana tila ei ollut opetuskäytössä, koska siellä tehtiin tutkimuksia.

Terveysinsinööri Kari Grönberg on antanut kantelusta oman selvityksensä, jonka mukaan Rekolan kouluun on tehty valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset 28.8.2014 ja 5.10.2017 joiden tarkastuksiin Grönberg kertoo osallistuneensa ns. työparina. Ensimmäisen tarkastuksen päävastuussa olevana tarkastajana oli terveysinsinööri Satu Karila ja toisen terveysinsinööri Antti Soininen. Grönbergin mukaan työparina osallistutaan tyypillisesti tarkastusvaiheen ja tarkastuksella tehtyjen havaintojen johtopäätösten tekemiseen. Viranomais-toimenpiteistä, tarkastuskertomuksen laatimisesta ja yhteydenpidosta toiminnanharjoittajaan, kiinteistön omistajaan tai esimerkiksi kuntalaisiin huolehtii tarkastuksen kokonaisuudesta vastuussa oleva tarkastaja. Luonnollisesti kuntalaisen ei tarvitse tietää tällaista yksityiskohtaa, mutta terveysinsinööri Satu Karila ja terveysinsinööri Antti Soininen ovat olleet päävastuussa olevat tarkastajat ja, siten huolehtineet yhteydenpidosta eri osapuoliin ja vastanneet asiakirjapyyntöihin, Grönberg kertoo.

Selvityksen mukaan kiinteistön omistaja on toimittanut kirjallisen selvityksen ympäristökeskukselle 16.2.2018 Rekolan koulun tutkimuksista ja korjaustoimenpiteistä. Grönberg kertoo lähettäneensä kantelijalle kiinteistön omistajan toimittaman vastineen, liitteineen 24.4.2018, kun ilmeni ettei ympäristökeskus ollut vielä toimittanut pyydettyjä asiakirjoja.

Kantelija on lisäksi tiedustellut päivämäärää, mihin mennessä ympäristökeskus tekee päätöksen tilakeskuksen dokumenttien jatkotoimenpideratkaisusta. Grönberg kertoo vastanneensa kantelijalle 26.4.2018 seuraavasti: "Tällä hetkellä ympäristökeskuksessa ei ole tarpeen pohtia Rekolan kouluun liittyviä mahdollisia jatkotoimenpiteitä tai päätös asioita. Ympäristökeskukselle 16.2.2018 toimitetun selvityksen mukaan kiinteistön omistaja on ryhtynyt selvitystoimenpiteisiin ja korjausten suunnittelu on meneillään. Mikäli korjaustoimenpiteisiin ei ryhdytä tai tehtyjen korjaustoimenpiteiden jälkeen epäillään, ettei terveyshaitta ole poistunut, ympäristökeskus ryhtyy tarpeelliseksi katsomiinsa toimenpiteisiin."

KANTELIJAN VASTINE

Kantelija on 25.6.2018 antanut Vantaan ympäristökeskuksen selvityksestä oman vastineensa. Kantelija kertoo vastineensa koostuvan kolmesta alueesta. Ensimmäisenä alueena on yleiset vastineet perustuen

kaikkien osapuolien antamiin lausuntoihin, toinen Antti Soinisen vastineeseen ja kolmas Kari Grönbergin vastineeseen. Aluehallintovirasto selostaa tässä kantelijan vastineen sisältöä pääpiirteissään.

Aluksi kantelija referoi eduskunnan oikeusasiamiehen päätöstä 15.12.2015 Kanniston koulun sisäilma-asiassa. Kantelija referoi myös terveydensuojelulain pykälät 1 § ja 2 §. Kantelijan mukaan annetuista selvityksistä ei selviä millä tavalla ympäristökeskus on ottanut huomioon eduskunnan oikeusasiamiehen huomautukset vuodelta 2015, miksi ympäristökeskus ei valvonut kunnan terveysturvallisuuden antamansa 28.8.2014 tarkastuksen korjauskehotuksien etenemistä ympäristösuojelulain (kantelija tarkoittaa terveydensuojelulakia) hengen mukaisesti, vaikka jo silloin on todettu huomattavasti kohonneita kosteusarvoja ja seinissä havaittiin kosteusvaurioita, miksi ympäristökeskus ei ryhtynyt koulun tilojen rajoittamiseen ympäristökeskuksen 5.10.2017 tarkastuksen jälkeen välittömästi tai viimeistään saadessaan Swecon 8.11.2017 raportin ja mitkä ovat tarkat perustelut. Vastineessa luetellaan seikkoja liittyen 5.10.2017 tarkastukseen.

Vastineessaan kantelija kysyy, miksi ympäristökeskus ei tehnyt hallintolain mukaista päätöstä tilojen rajoittamatta jättämisestä, jotta Kantelija olisi voinut valittaa hallinto-oikeuteen. Kantelija esittää myös useita kysymyksiä huomioita liittyen hallintolain mukaiseen menettelyyn asian selvittämisessä ja tietojen kirjaamisessa. Kantelija myös kyseenalaistaa tutkimukset tehneen ulkopuolisen asiantuntijan pätevyysvaatimusten toteutumisen, jota ympäristökeskuksen olisi vastineen mukaan pitänyt valvoa. Kantelija esittää kysymyksiä liittyen ilmanvaihdon pysäyttämiseen yöllä ja kysyy muun muassa miksi ympäristökeskuksella ei ole tarkkaa korjaussuunnitelmaa.

Kantelijan näkökulmasta ympäristökeskus on jättänyt tekemättä Rekolan koulun osalta terveysturvallisuuden välittömän estämisen kokonaan. Vastineessa viitataan perustuslain vaatimuksiin, joiden mukaan julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä ja turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Kantelijan mukaan koulun tärkein terveysturvallisuusongelma on kellari ja 1-kerroksen sivukäytävä, jotka olisi terveydensuojelulain mukaan pitänyt sulkea saman tien. Koska tätä ei tehty niin koko kevään, koululaiset joutuivat tietämättään altistumaan sisäilmaongelmille. Tähän asiaan pitää aluehallintoviraston kantelussa pääsijaisesti keskittyä, vastineessa todetaan.

Antti Soinisen antamaan selvitykseen liittyen Kantelija esittää huomioita ja seikkoja muun muassa 22.11.2017 pidettyyn palaveriin liittyen, jolloin on jo tiedetty kellaritilojen, 1. kerroksen ja luokan 214 ongelmista. Vastineen mukaan tuolloin asiassa olisi tullut ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Yhtenä huomiona todetaan, ettei tätä tilaisuutta ole kirjattu asialle Vantaan kaupungin diaariin. Kantelija luettelee yksityiskohtia Soinisen selvityksestä, jotka ovat hänen mukaansa kiistanalaisia. Nämä koskevat muun muassa tilojen sulkemista sekä tietojen antamista ja kirjaamista.

Luokan 214 osalta kantelija muun muassa luettelee tilassa saatuja terveysoireita ja tilan käyttöä opetukseen. Tilan tarkastamiseen liittyen vastineessa todetaan, että Soininen on tietoinen luokan tilanteesta etukäteen ja 5.10.2017 tarkastuksessa olisi pitänyt tutkia luokka hyvin ja merkitä siitä tehdyt löydökset pöytäkirjaan. 5.10.2017 raportissa ei ole mainittu luokkaa mitenkään. Luokassa on avattu muutamia rakenteita

syyskuun lopulla, mutta tämä ei ole määritelty missään pykälissä, etteikö luokkaa pitäisi tutkia ympäristökeskuksen puolelta. Varsinkin kun siitä on oltu raportoitu useampaa kertaan. Kantelija esittelee vastineessaan luokan ongelmiin liittyviä seikkoja, jotka olisi hänen mukaansa tulleet havaita tarkastuksessa.

Vastineen mukaan Soinisen selvityksessä jää epäselväksi, että onko hän 5.10.2017 käynyt vain keskusteluita rehtorin kanssa menemättä luokkaan 214 vai käynyt myös siellä. Vastineen mukaan 22.11.2017 hän ei ole käynyt luokassa, koska kertoo "...rehtorin mukaan tilaa ei käytetty." Vastineen mukaan Soininen on laiminlyönyt velvollisuudet tarkistaa tilan kunto ja raportoida siitä. Vastineessa muun muassa todetaan, että luokka ei ollut kokonaisvaltaisessa remontissa.

Kari Grönbergin antamaan selvitykseen liittyen vastineessa todetaan, että vaikka tämä kertoo, ettei ole ollut päävastuussa asioista, hän ei selvittä laajemmin, että mihin toimenpiteisiin hän on ryhtynyt niiden sähköpostien osalta, missä hän on ollut mukana. Grönberg ei ole myöskään indikoinut Kantelijalle missään vaiheessa, että kaikki yhteydenpito pitäisi hoitaa Antti Soinisen kautta. Täten Kantelija katsoo, että häneen pätevät samat hallintolain vaatimukset kuin Antti Soiniseen. Grönbergin kertoessa päätöstä 26.4.2018, hän ei esittänyt virallista hallintolain mukaista päätöstä tilojen rajoittamatta jättämisestä, josta Kantelija olisi voinut valittaa hallinto-oikeuteen. Asiasta ei selviä, kuka on tehnyt päätöksen, Kantelija päättää vastineensa. Vastineen liitteenä on asiaan liittyviä sähköposteja.

KANTELUN RAJAUS

Aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö on tutkinut kantelun siltä osin, kun siinä on kysymys terveydensuojelulain mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaiselle kuuluvista tehtävistä. Vaatimukset tilojen sulke-
miseksi on rajattu kantelun ulkopuolelle, sillä aluehallintovirastolla ei ole terveydensuojelun kantelukäsittelyssä toimivaltaa sulkea koulua tai sen osia.

TAPAHTUMIEN KUVAUS

Tapahtumien kuvaus ilmenee kantelukirjelmästä sekä kantelun johdosta hankituista selvityksistä ja muista asiakirjoista.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Ratkaisu Aluehallintovirasto kiinnittää Vantaan ympäristökeskuksen huomiota hallintolain mukaiseen perusteluvelvollisuuteen tämän päätöksen perusteluissa tarkemmin mainitulla tavalla.

Aluehallintovirasto käsityksenään ilmaisee, että pyydetty asiakirjat olisi tullut lähettää tietopyynnön johdosta kahden viikon kuluessa niiden saapumisesta.

Kantelu ei anna aluehallintovirastossa aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Perustelut Aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä ympäristöterveydenhuollon toimialalla. Saman lain 6 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttää sille kuuluvaa toimivaltaa siten kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään.

Terveystensuojelulain 5 §:n mukaan aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveystensuojelua toimialueellaan sekä arvioi kuntien terveystensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

Terveystensuojelulain 26 §:n 1 momentin mukaan asunnon ja muun sisätilan puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, ilmanvaihdon, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut terveystensuojelulain nojalla asetuksen asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015).

Koulun terveyshaitan vakavuuden arviointi

Kantelija on moittinut Vantaan ympäristökeskusta ja sen viranhaltijoita siitä, ettei koulun kellaritiloja ole määrätty otettavaksi pois käytöstä. Tilaa 214 ei myöskään ole suljettu pois käytöstä. Kantelijan näkemyksen mukaan terveystensuojelulain mukaiset valvontatehtävät on laiminlyöty.

Vantaan ympäristökeskuksen ja sen asiaa käsitelleiden viranhaltijoiden mukaan ympäristökeskus on puuttunut tarkastuksella todettuun terveyshaittaan, mutta koulun tilojen käytön rajoittamiseen ei arvioitu olevan tarvetta. Tilan 214 ympäristökeskus kertoo olleen poissa käytöstä.

Aluehallintovirasto toteaa, että Vantaan ympäristökeskuksella on ollut käytettävissään kantelussakin mainitut tiedot kellarikerroksen ongelmista. Näiden tietojen perusteella on annettu korjauskehoitus, mutta ei ole päädytty tilojen käyttökieltoon. Kantelija puolestaan on arvioinut kellarikerroksen olosuhteet niin vaaralliseksi terveydelle, että on vaatinut käyttökieltoa asetettavaksi. Kantelijalla ja viranomaisella on siten nähtävästi ollut eriävä käsitys todetun terveyshaitan vakavuudesta ja kiireellisyydestä. Aluehallintovirasto katsoo kantelun kysymysten liittyvän pitkälti juuri tähän erimielisyyteen.

Aluehallintovirasto toteaa yleisellä tasolla, että terveyshaittaa aiheuttavan olosuhteen vakavuuden arviointi perustuu altistumisolosuhteiden ja altistumisen kokonaisarviointiin. Asumisterveysasetuksen 3 §:n mukaisesti arvioidaan altistumisen todennäköisyys, toistuvuus ja kesto, mahdollisuudet välttää altistumiselta tai poistaa haitta sekä poistamisesta aiheutuvat olosuhteet ja muut vastaavat tekijät. Altistumisen toistuvuus, kesto ja mahdollisuus välttää altistumiselta liittyvät luonnollisesti rakennuksen käyttöön ja niistä tietoa on hankittava rakennuksen käyttäjältä.

Jotta terveyshaitan poistamiseksi voidaan antaa oikein mitoitettu ja perusteltu velvoite, pelkkä terveyshaittaa aiheuttavan olosuhteen tai teki-

jän olemassa olon toteaminen ei riitä. Viranomaisten tulee arvioida sitä, kuinka merkittävästä haitasta on kyse, jotta toimenpiteet terveyshaitan poistamiseksi voidaan eri osapuolien oikeusturvan näkökulmasta mitoit-
taa ja aikatauluttaa oikeassa suhteessa todettuun haittaan.

Altistumisen todennäköisyyteen vaikuttavat useat seikat, kuten se missä epäpuhtauslähde sijaitsee ja miten laaja se on. Mikäli epäpuhtauslähde sijaitsee tiloissa, joissa oleskellaan toistuvasti, on altistuminen todennä-
köisempää kuin, jos se sijaitsee tilassa, jossa ei oleskella toistuvasti. Al-
tistuminen on myös todennäköisempää, jos epäpuhtauslähde on raken-
nuksen sisäpinnalla tai sisäpuolisessa rakenteessa kuin, jos se on ulko-
puolisessa rakenteessa. Merkityksellisiä ovat myös mahdolliset ilmayh-
teydet, painesuhteet, ilmanvaihdon toiminta ja muut vastaavat tekijät.

Aluehallintovirasto toteaa, että kantelun käsittelyn yhteydessä hankituis-
ta viranomaisen asiakirjoista ei riittävällä tavalla selviä, miten Vantaan
ympäristökeskus on arvioinut altistumista ja terveyshaitan vakavuutta.
Nämä seikat eivät riittävästi selviä myöskään kanteluun hankituista sel-
vityksistä. Asiakirjoista ei myöskään selviä, miten terveyshaitan vaka-
vuutta on mahdollisesti arvioitu uudelleen, kun lisätutkimukset ovat val-
mistuneet.

Aluehallintovirasto toteaa, että kanteluun annettu selvitys on hallinto-
laissa tarkoitettu ratkaisu, jota koskevat sekä hallintolain hyvän hallin-
non perusteet, että hallintolain menettelysäännökset kuten 45 §:n 1
momentin perusteluvelvollisuus. Aluehallintovirasto katsoo, että riittävät
perustelut olisivat edellyttäneet selostusta siitä, millä perusteella Reko-
lan koulussa ei todettu sellaista olosuhdetta, joka olisi aiheuttanut kou-
lun tilojen käytön rajoittamista. Aluehallintovirasto katsoo, että vastaa-
via perusteluja olisi tullut esittää jo aiemmin Kantelijan neuvonnan yh-
teydessä informoimaan Kantelijaa siitä, miksi ja miten viranomainen on
päätenyt valitsemaansa ratkaisuun. Se onko näin toimittu, ei riittävästi
selviä asiakirjoista.

Edellä mainituista syistä johtuen aluehallintovirasto kiinnittää Vantaan
ympäristökeskuksen huomiota hallintolain mukaiseen perusteluvelvolli-
suuteen vastaisen varalta. Johtopäätösten ja perustelujen riittävydellä
ja avoimuudella on keskeinen merkitys perustuslain 21 §:n takaaman
oikeusturvan ja hyvän hallinnon kannalta.

Luokan 214 osalta aluehallintovirasto toteaa, että saatujen ennakkotie-
tojen perusteella 5.10.2017 tarkastuksen tarkastuskertomuksessa olisi
ollut asianmukaista käsitellä kyseistä tilaa. Yleisemmin tarkastuksiin liit-
tyen aluehallintovirasto toteaa, että monissa valvontayksiköissä eri toi-
mijoiden tekemät yhteistarkastukset ovat osa oppilaitosten suunnitel-
mallista valvontaa. Aluehallintovirasto on yleisesti suositellut yhteistar-
kastuksia kouluihin, jolloin myös ennakkotietoja voidaan käsitellä ja ar-
vioida eri toimijoiden kesken.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on huhtikuussa
2018 julkaissut ohjeen koulun ja päiväkodin olosuhdevalvontaan, ter-
veyshaitan ennaltaehkäisemiseen sekä selvittämiseen (Valviran ohje
12/2018). Ohjeessa kuvataan muun muassa terveyshaitan vakavuuden
arvioinnin ja toimenpiteiden kiireellisuuden arvioinnin menettelyjä, joista
voi olla jatkossa hyötyä tämän kaltaisten terveyshaitta-asioiden käsitte-
lyssä. Ohjeessa käsitellään myös tilannetta, jossa asianosainen on tyy-

tymätön viranomaisen tekemään ratkaisuun, jolloin tämä voi pyytää valituskelpoisen päätöksen ratkaisusta.

Aluehallintovirasto toteaa selvyyden vuoksi, ettei sillä ole kunnan toiminnan lainmukaisuutta kantelumenettelyn avulla valvovana viranomaisena mahdollisuutta tai toimivaltaa ottaa kantaa niihin kunnallisiin päätöksiin, joita terveydensuojeluviranomainen tekee.

Tietopyyntö ja tietojen kirjaaminen

Kantelija on moittinut ympäristökeskusta siitä, ettei se ole vastannut kantelijan tiedustelupyyntöön 6.2.2018. Kantelija on 30.4.2018 lisäkirjoituksessa tuonut esiin Vantaan kaupungin diaarinumerolta asiaan liittyviä päivämääriä, joiden perusteella hän katsoo lausuman siitä, että tilakeskus on toimittanut selvityksen ympäristökeskukselle 16.2.2018, antavan harhaanjohtavan kuvan asioiden tapahtumisesta.

Selvityksen mukaan kiinteistön omistaja toimitti kirjallisen selvityksen ympäristökeskukselle 16.2.2018. Kantelijan tiedustelupyyntöhetkellä 6.2.2018, ympäristökeskuksella oli ainoastaan sellaisia asiakirjoja, jotka olivat jo Kantelijan hallussa. Ympäristökeskus on vastannut Kantelijan tiedustelupyyntöön 24.4.2018 lähettämällä kiinteistön omistajan toimitaman vastineen liitteineen.

Kantelija on saanut vastauksen tietopyyntöönsä hieman yli kaksi kuukautta sen jälkeen, kun asiakirja on saapunut viranomaiseen. Selvityksessä on kerrottu asiakirjan antamisen viivästymiseen vaikuttaneita syitä. Aluehallintovirasto käsityksenään ilmaisee, että viranomaisiin kohdistuviin tietopyyntöihin sovelletaan julkisuuslakia, jonka mukaan tietopyynnön tulee kohdistua olemassa olevaan asiakirjaan ja sen on oltava riittävällä tavalla yksilöity. Vantaan ympäristökeskuksen olisi tullut lähettää 16.2. saapuneet asiakirjat Kantelijalle, sillä niitä osattiin tarkastuskertomuksen kehotuksen perusteella odottaa ja niitä oli siten riittävän yksilöidysti pyydetty. Aluehallintovirasto käsityksenään ilmaisee, että asiakirjat olisi tullut lähettää tietopyynnön perusteella kahden viikon kuluessa siitä, kun ne ovat saapuneet, mikäli ne olivat julkisia tai asianosaisjulkisia. Julkisuuslain 14 § 4 mom. mukaisia tietopyynnön määräaikoja on noudatettava mahdollisista henkilövaihdoksista huolimatta. Mikäli viranomainen ei katso asiakirjojen olevan julkisia tai asianosaisjulkisia ja kieltäytyy antamasta asiakirjoja, sen tulee antaa kieltäytymisestä valituskelpoinen päätös.

Kantelija on myös useassa kohdassa moittinut sitä, ettei kaikkia yhteydenottoja ja tietoja ole kirjattu Vantaan kaupungin hallintodiaariin. Aluehallintovirasto toteaa, että viranomaisen tulee julkisuuslain 18 §:n mukaan noudattaa hyvää tiedonhallintatapaa. Tähän liittyen on velvollisuus pitää luetteloa viranomaisen käsiteltäväksi annetuista ja otetuista sekä ratkaistuista ja käsitellyistä asioista. Perussäännökset diaarin ja muun asiakirjahakemiston sisällöstä ovat julkisuusasetuksen 2 - 4 §:ssä. Julkisten asiakirjojen saatavuudesta huolehtiminen edellyttää muun muassa asiakirjojen asianmukaista luettelointia ja arkistointia sekä tiedon saannin teknisten ja muiden vastaavien edellytysten toteuttamista. Kuitenkaan ehdotonta vaatimusta kaikkien viranhaltijalle suoraan lähetettyjen asiakirjojen kirjaamiseen ei ole, ainakaan jos niitä ei voida pitää viillepanoasiakirjoina. Aluehallintovirasto kuitenkin suosittelee kirjaa-

maan tarpeellisessa laajuudessa kaikki viranomaiselle toimitetut asiakirjat, vaikka ne saapuisivat suoraan viranhaltijoille. Aluehallintovirasto ei ole tältä osin havainnut Vantaan ympäristökeskuksen tai Antti Soinisen toiminnassa moitittavaa.

Ulkopuolisen asiantuntijan pätevyys

Kantelija on pyytänyt aluehallintovirastoa tutkimaan kaksi asiassa laadittua kuntotutkimusraporttia siltä osin, täyttävätkö niiden tekijät ulkopuolisille asiantuntijoille asetetut vaatimukset. Kantelija on kiinnittänyt huomiota tutkimusten tehneiden henkilöiden työkokemusvuosiin.

Aluehallintovirasto toteaa, että terveyshaitan arvioinnista vastaavan terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluu tarkistaa, että tutkimuksista vastaa ulkopuolisen asiantuntijan pätevyyden omaava henkilö. Aluehallintovirasto katsoo, että ensimmäisen raportin valmistumisen jälkeen asiaan on mahdollisesti kiinnitetty huomiota, sillä jälkimmäisen raportin on allekirjoittanut sertifikaatin perusteella pätevä ulkopuolinen asiantuntija. Riittävä työkokemus on sertifikaatin saamisen edellytyksenä. Aluehallintovirasto ei siten ole todennut Vantaan ympäristökeskuksen tai sen viranhaltijoiden toiminnassa tältä osin epäkohtia.

Muut asiat

Hallintolain 53 b §:n 1 momentin mukaan valvova viranomainen ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joihin se hallintokantelun perusteella katsoo olevan aihetta.

Muissa Kantelijan kantelussaan esille tuomissa asioissa aluehallintovirasto ei ole havainnut sellaisia seikkoja, jotka aiheuttaisivat toimenpiteitä aluehallintovirastossa.

SOVELLETUT OIKEUS- JA VIRANOMAISSOHJEET

Terveysturvallisuuslaki 1 §, 5 §, 26 §, 27 § ja 32 §
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista 3 § ja 21 §
Laki aluehallintovirastoista 4 § ja 6 §
Julkisuuslaki 13 §, 14 § ja 18 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ei hallintolainkäyttölain (586/1996) 5 §:n 1 momentin ja hallintolain (434/2003) 53 d §:n perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

Aluehallintoviraston antamaan huomautukseen ja huomion kiinnittämiseen ei voi kansanterveyslain 44 §:n 3 momentin perusteella hakea valittamalla muutosta.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja antaa tarvittaessa ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Kimmo Ilonen.

Ylitarkastaja

Esa Tommiska

Ympäristöterveydenhuollon
ylitarkastaja

Kimmo Ilonen

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös **Arto Heino**
Rekolantie 38, 01400 Vantaa

Vantaan kaupunki, Kirjaamo/Ympäristökeskus
Asematie 7, 01300 Vantaa

Päätös on maksuton.

TIEDOKSI

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira